

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування медико-соціальної експертизи та впровадження оцінювання повсякденного функціонування особи

Верховна Рада України постановляє:

I. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1. У першому реченні [частини третьої](#) статті 26 Кодексу законів про працю України (Відомості Верховної Ради УРСР, 1971 р., додаток до № 50, ст. 375) слова "рекомендації медико-соціальної експертизи" замінити словом "законодавства".

2. Друге речення [частини шостої](#) статті 154 Кримінально-виконавчого кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 3-4, ст. 21) викласти в такій редакції: "Разом з поданням до суду надсилаються документ, що підтверджує встановлення інвалідності, та висновок спеціальної лікарської комісії".

3. У [частині другій](#) статті 118² Кодексу цивільного захисту України (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 34-35, ст. 458) слова "який встановлюється медико-соціальною експертною комісією" замінити словами "встановленого за результатами медико-соціальної експертизи або у встановленому законодавством порядку".

4. У [пункті 9](#) частини першої статті 19 Кодексу адміністративного судочинства України (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 48, ст. 436) слова "медико-соціальних експертних комісій" замінити словами "медико-соціальних експертних комісій, експертних команд з оцінювання повсякденного функціонування особи".

5. У [Законі України](#) "Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні" (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., № 21, ст. 252 із наступними змінами):

1) у [статті 3](#):

частину першу замінити двома новими частинами такого змісту:

"**Стаття 3.** Інвалідність повнолітній особі встановлюється за результатами оцінювання повсякденного функціонування особи, проведеного експертною командою з оцінювання повсякденного функціонування особи у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Інвалідність дитині встановлюється лікарсько-консультативними комісіями закладів охорони здоров'я за результатами проведеної медико-соціальної експертизи дитини у порядку, визначеному законодавством".

У зв'язку з цим частину другу вважати частиною третьою;

частину третю виключити;

2) [статтю 5](#) викласти в такій редакції:

"**Стаття 5.** Комплекс медичних, реабілітаційних, психологічних, педагогічних, фізичних, професійних, трудових, фізкультурно-спортивних, соціально-побутових заходів, спрямованих на надання особам з інвалідністю допомоги у відновленні та компенсації

порушених або втрачених функцій організму для досягнення і підтримання соціальної та матеріальної незалежності, соціально-трудової адаптації та інтеграції в суспільство, визначається за результатами оцінювання повсякденного функціонування особи, що проводиться відповідно до [Основ законодавства України про охорону здоров'я](#), та визначення потреб особи з інвалідністю:

у соціальних послугах і соціальній реабілітації - відповідно до законів України ["Про соціальні послуги"](#) та ["Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні"](#);

в освіті та професійній реабілітації - відповідно до законів України ["Про освіту"](#) та ["Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні"](#);

у працевлаштуванні та трудовій реабілітації - відповідно до законів України ["Про зайнятість населення"](#) та ["Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні"](#);

у фізкультурно-спортивній реабілітації - відповідно до [Закону України](#) "Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні".

Комплекс медичних, реабілітаційних, психологічних, педагогічних, фізичних, професійних, фізкультурно-спортивних, соціально-побутових заходів, спрямованих на надання дітям з інвалідністю допомоги у відновленні та компенсації порушених або втрачених функцій організму для досягнення і підтримання соціальної та матеріальної незалежності, соціальної адаптації та інтеграції в суспільство, а також порядок забезпечення дітей з інвалідністю допоміжними засобами реабілітації і медичними виробами визначаються на підставі індивідуальної програми реабілітації дитини з інвалідністю";

3) [частину другу](#) статті 6 викласти в такій редакції:

"Особа (її уповноважений представник) має право оскаржити рішення медико-соціальної експертної комісії, експертних команд з оцінювання повсякденного функціонування особи в порядку адміністративного оскарження відповідно до [Закону України](#) "Про адміністративну процедуру" з урахуванням особливостей, встановлених [Основами законодавства України про охорону здоров'я](#), та/або в судовому порядку";

4) [частину третю](#) статті 17 після слів "за висновком медико-соціальної експертизи" доповнити словами "або в інших установлених законом випадках";

5) у [частині другій](#) статті 18 слова "медико-соціальної експертизи" замінити словами "у сфері зайнятості";

6) частини [другу](#) і [третю](#) статті 18¹ після слова "МСЕК" доповнити словами "або рекомендації у сфері зайнятості";

7) у [частині третій](#) статті 21 слова "проводиться згідно з висновками медико-соціальної експертизи" замінити словами "проводиться згідно із законодавством";

8) [статтю 37](#) викласти в такій редакції:

"**Стаття 37.** Види матеріального забезпечення, медичної та іншої допомоги, а також соціальних та інших послуг, що надаються особам з інвалідністю та дітям з інвалідністю, джерела їх фінансування встановлюються законом. Допомога та послуги надаються на умовах та в порядку, визначених Кабінетом Міністрів України".

6. У [Законі України](#) "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи" (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 13, ст. 178 із наступними змінами):

1) пункт 6 частини першої статті 11 після слів "спеціалізованій медико-соціалній експертній комісії" доповнити словами "або проведення оцінювання повсякденного функціонування особи";

2) у статті 17:

перше речення частини четвертої викласти в такій редакції:

"Громадяни, які стали особами з інвалідністю внаслідок Чорнобильської катастрофи, проходять оцінювання повсякденного функціонування особи у визначеному законодавством порядку у строк, визначений рішенням медико-соціальної експертної комісії або експертної команди з оцінювання повсякденного функціонування особи";

частини п'яту і восьму викласти в такій редакції:

"Потерпілим дітям, яким встановлено причинний зв'язок інвалідності з наслідками Чорнобильської катастрофи, проводиться оцінювання повсякденного функціонування особи після досягнення ними 18 років, незалежно від строку, на який їм було встановлено інвалідність у дитячому віці";

"Громадянам, яким за результатами медико-соціальної експертизи або проведення оцінювання повсякденного функціонування особи інвалідність не встановлено або не підтверджено, гарантується працевлаштування чи перекваліфікація".

7. В Основах законодавства України про охорону здоров'я (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 4, ст. 19 із наступними змінами):

1) у частині першій статті 3:

визначення термінів "життєдіяльність", "здоров'я", "обмеження життєдіяльності" та "послуга з медичного обслуговування населення (медична послуга)" викласти в такій редакції:

"життєдіяльність - діяльність особи, що передбачає її повсякденне функціонування у спосіб та в обсязі, звичайних для неї, зокрема шляхом самообслуговування, орієнтації, пересування, спілкування, контролю за своєю поведінкою, навчання, трудової діяльності";

"здоров'я - стан повного фізичного, психічного і соціального благополуччя, а не лише відсутність хвороб або порушень структур та функцій організму";

"обмеження життєдіяльності - порушення структур та функцій організму та/або інші фактори в житті людини, що при взаємодії із зовнішнім середовищем перешкоджають виконанню нею повсякденної діяльності та участі в житті суспільства нарівні з іншими людьми";

"послуга з медичного обслуговування населення (медична послуга) - послуга (у тому числі оцінювання повсякденного функціонування особи, реабілітаційна послуга), що надається пацієнту в закладі охорони здоров'я, реабілітаційному закладі або фізичною особою - підприємцем, яка зареєстрована та одержала в установленому законом порядку ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, та оплачується її замовником. Замовником послуги з медичного обслуговування населення можуть бути держава, відповідні органи місцевого самоврядування, юридичні та фізичні особи, у тому числі пацієнт";

доповнити з урахуванням алфавітного порядку термінами такого змісту:

"компенсатори обмежень життєдіяльності особи - засоби, вироби, послуги, виплати, пільги тощо, що забезпечують компенсацію визначених обмежень життєдіяльності особи";

"компенсатори обмежень повсякденного функціонування особи - сукупність лікарських засобів та/або медичних виробів, та/або допоміжних засобів реабілітації, що призначаються медичними працівниками або фахівцями з реабілітації";

"обмеження повсякденного функціонування - порушення взаємодії людини із факторами середовища, яке може бути спричинене порушеннями певних структур та функцій організму та/або факторами середовища, що перешкоджають виконанню нею повсякденної діяльності та участі в житті суспільства нарівні з іншими людьми";

"оцінювання повсякденного функціонування особи - вид медичної експертизи, що проводиться особі з обмеженнями повсякденного функціонування у встановленому законодавством порядку з метою визначення рівнів порушення структур та функцій організму, у тому числі фізичних, психічних, інтелектуальних, сенсорних, що можуть призводити до обмежень життєдіяльності";

"оцінювання повсякденного функціонування - види експертиз, що проводяться особі у встановлених законодавством порядках з метою визначення наявності обмежень повсякденного функціонування у відповідній сфері (сфері охорони здоров'я, соціальній, освітній, економічній та інших сферах суспільного життя)";

"оцінювання повсякденного функціонування у сфері охорони здоров'я - вид експертизи у сфері охорони здоров'я, що проводиться у встановленому законодавством порядку з метою визначення факту стійкого обмеження повсякденного функціонування, потреби у способах та засобах адаптації середовища у сфері охорони здоров'я та проведення скринінгу щодо потреби у способах та засобах адаптації середовища в соціальній, освітній, економічній та інших сферах суспільного життя, а також скерування на відповідні експертизи";

"повсякденне функціонування особи - стан здоров'я, що забезпечує здатність особи до заняттєвої участі нарівні з іншими людьми";

"повсякденне функціонування - взаємодія між особою з станом (станами) здоров'я та факторами її середовища, що охоплюють сукупність структур та функцій організму особи, здатність особи до заняттєвої участі у спосіб і в межах, звичайних для неї";

"способи та засоби адаптації середовища до потреб людей з обмеженнями повсякденного функціонування (далі - способи та засоби адаптації середовища) - допоміжні засоби реабілітації для тимчасового та довготривалого користування, послуги, заходи, пільги, гарантії, виплати та інші види допомоги у різних сферах суспільного життя (охорони здоров'я, соціального захисту, зайнятості, освіти, правничої допомоги, фізичної культури та спорту, транспорту, безбар'єрності тощо), що спрямовані на забезпечення потреб людей з обмеженнями повсякденного функціонування для оптимізації їх взаємодії з середовищем (фізичним, інформаційним, соціальним, економічним, освітнім тощо) та функціонування їх у суспільстві";

"стійке обмеження повсякденного функціонування особи - порушення структур та/або функцій організму, спричинене вродженим станом або захворюванням чи травмою, що призвели до довготривалого або незворотного обмеження повсякденного функціонування особи";

"стійке обмеження повсякденного функціонування - порушення взаємодії людини з факторами середовища, спричинене порушенням певних структур та функцій організму та/або факторами середовища, що призводять до стійких перешкод у виконанні нею повсякденної діяльності та участі в житті суспільства нарівні з іншими людьми";

"суб'єкт з оцінювання повсякденного функціонування - уповноважений суб'єкт у відповідній сфері суспільного життя, який у межах визначених повноважень здійснює оцінювання повсякденного функціонування";

2) частину першу статті 6 доповнити пунктом "м" такого змісту:

"м) проведення оцінювання повсякденного функціонування особи";

3) статтю 7 доповнити пунктом "є" такого змісту:

"є) фінансування проведення оцінювання повсякденного функціонування особи";

4) у другому реченні частини четвертої статті 8 слова "медико-соціальної експертизи" замінити словами "оцінювання повсякденного функціонування особи, медико-соціальної експертизи дитини";

5) статтю 16 після частини десятої доповнити двома новими частинами такого змісту:

"У разі порушення закладом охорони здоров'я державної або комунальної власності законодавства у сфері охорони здоров'я чи неналежного виконання обов'язків керівником або особою, на яку покладено виконання обов'язків керівника, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, або обласна, Київська міська державна адміністрація (військова адміністрація) мають право звернутися до уповноваженого виконавчого органу управління власника щодо розгляду питання про розірвання трудового договору (контракту) з керівником або особою, на яку покладено виконання обов'язків керівника. Уповноважений виконавчий орган управління власника закладу охорони здоров'я протягом 30 днів розглядає таке звернення та за результатами його розгляду має право достроково розірвати трудовий договір (контракт) з керівником або особою, на яку покладено виконання обов'язків керівника.

Перелік підстав для розірвання трудового договору (контракту) з керівником або особою, на яку покладено виконання обов'язків керівника закладу охорони здоров'я державної або комунальної власності, визначається Кабінетом Міністрів України".

У зв'язку з цим частини одинадцяту - шістнадцяту вважати відповідно частинами тринадцятою - вісімнадцятою;

6) у першому реченні частини дев'ятої статті 24² слова "(крім інформації про стан здоров'я особи) з Пенсійним фондом України" замінити словами "(крім інформації про стан здоров'я особи) з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, Пенсійним фондом України";

7) статті 41 і 69 викласти в такій редакції:

"Стаття 41. Звільнення від роботи на період захворювання, реабілітації у сфері охорони здоров'я або у зв'язку з вагітністю та пологами

На період захворювання, реабілітації у сфері охорони здоров'я або у зв'язку з вагітністю та пологами з тимчасовою втратою працездатності громадянам надається звільнення від роботи з виплатою у встановленому законодавством України порядку допомоги по соціальному страхуванню";

"Стаття 69. Медична експертиза з тимчасової непрацездатності

Медична експертиза з тимчасової непрацездатності осіб проводиться лікарем у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності, а також лікарями, що провадять господарську діяльність з медичної практики як фізичні особи - підприємці.

Порядок проведення медичної експертизи з тимчасової непрацездатності визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

Під час проведення медичної експертизи з тимчасової непрацездатності встановлюються факт і тривалість тимчасової непрацездатності, що підтверджується медичним висновком про тимчасову непрацездатність, який формується в електронній системі охорони здоров'я (або листком непрацездатності, виданим у паперовій формі).

Медичний висновок про тимчасову непрацездатність формується у зв'язку з захворюванням або травмою, вагітністю та пологами, отриманням реабілітаційної допомоги у сфері охорони здоров'я, протезуванням, здійсненням тимчасового догляду за хворим членом сім'ї, хворою дитиною, карантинном, санаторно-курортним лікуванням, необхідністю тимчасового переведення працівника у зв'язку з хворобою на іншу роботу, відповідно до порядку формування, що затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я";

8) доповнити статтю 69¹ такого змісту:

"Стаття 69¹. Комплексна оцінка обмежень життєдіяльності та оцінювання повсякденного функціонування особи

Комплексна оцінка обмежень життєдіяльності особи проводиться з метою визначення обмежень, що перешкоджають або унеможливають виконання особою повсякденної діяльності у спосіб та в об'ємі нарівні з іншими людьми і призводять до обмеження життєдіяльності.

Комплексна оцінка обмежень життєдіяльності особи може включати в себе оцінювання у сфері охорони здоров'я, соціальної, освітньої сферах, сфері зайнятості, сфері фізичної культури та спорту та інших сферах життєдіяльності за потреби особи.

Оцінювання у сфері охорони здоров'я проводиться шляхом оцінювання повсякденного функціонування особи.

Порядок проведення оцінювання повсякденного функціонування особи, критерії направлення на оцінювання повсякденного функціонування особи затверджуються Кабінетом Міністрів України з обов'язковим проведенням консультацій з громадськістю у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Повторне та позачергове оцінювання повсякденного функціонування особи проводяться у порядку, визначеному цією статтею.

Оцінювання повсякденного функціонування особи проводиться з метою визначення наявності або відсутності порушень структур та/або функцій організму людини, що призвело до стійкого обмеження повсякденного функціонування, визначення необхідних компенсаторів обмежень повсякденного функціонування особи, та необхідності оцінки потреб в інших сферах життєдіяльності.

Оцінювання повсякденного функціонування особи проводиться особою, яка має стани та/або захворювання, що відповідають критеріям направлення на таке оцінювання.

Направлення на оцінювання повсякденного функціонування особи за згодою особи може здійснювати лікуючий лікар з надання первинної медичної допомоги, лікуючий лікар закладу охорони здоров'я, що забезпечує надання спеціалізованої медичної допомоги, або голова військово-лікарської (лікарсько-експертної), медичної (військово-лікарської) комісії, у тому числі в електронній формі за допомогою електронної системи щодо оцінювання повсякденного функціонування особи після початку її функціонування.

Лікуючий лікар, голова військово-лікарської (лікарсько-експертної), медичної (військово-лікарської) комісії несе відповідальність за внесення завідомо неправдивої інформації до електронної системи щодо оцінювання повсякденного функціонування особи під час формування направлення на оцінювання повсякденного функціонування особи.

Процес оцінювання повсякденного функціонування особи включає в себе визначення рівня порушень структур та/або функцій організму людини, у тому числі фізичних, психічних, інтелектуальних, сенсорних, та здійснюється відповідно до критеріїв оцінювання повсякденного функціонування особи з використанням Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я.

Критерії оцінювання повсякденного функціонування особи затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Оцінювання повсякденного функціонування особи включає такі етапи:

1) виявлення необхідності проведення оцінювання повсякденного функціонування особи відповідно до критеріїв направлення на оцінювання повсякденного функціонування особи;

2) направлення на додаткове обстеження функціональності структур та функцій організму (за потреби);

3) прийняття рішень за результатами проведеного оцінювання повсякденного функціонування особи;

4) визначення компенсаторів обмежень повсякденного функціонування особи;

5) встановлення інвалідності та розроблення рекомендацій, що є частиною індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю;

6) встановлення необхідності проведення комплексної оцінки обмежень життєдіяльності особи в інших сферах;

7) визначення необхідності проведення повторного оцінювання повсякденного функціонування особи для моніторингу ефективності застосованих компенсаторів обмежень повсякденного функціонування особи.

Підставою для визнання особи особою з інвалідністю є одночасна наявність таких обов'язкових умов:

стійкі порушення функцій організму;

обмеження життєдіяльності;

необхідність вжиття заходів соціального захисту.

Критерії встановлення інвалідності затверджуються Кабінетом Міністрів України з обов'язковим проведенням консультацій з громадськістю в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Рішення експертної команди з оцінювання повсякденного функціонування особи (далі - експертна команда), прийняте за результатами проведення такого оцінювання повсякденного функціонування особи, підписується в електронній системі щодо оцінювання повсякденного функціонування особи після початку її функціонування.

У разі встановлення інвалідності рекомендації, що є частиною індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю, розробляються з урахуванням вимог до складання індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю відповідно до [Закону України](#) "Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні".

Оцінювання повсякденного функціонування особи або його окремі етапи можуть проводитися: за участі особи (очно), без особистої присутності особи (заочно), з використанням методів і засобів телемедицини або за місцем перебування/лікування особи відповідно до критеріїв визначення форми проведення оцінювання повсякденного функціонування особи, встановлених Кабінетом Міністрів України.

Оцінювання повсякденного функціонування особи проводиться експертними командами, що формуються в кластерних та надкластерних закладах охорони здоров'я.

За потреби та/або в разі відсутності затвердженої спроможної мережі закладів охорони здоров'я на території регіону оцінювання повсякденного функціонування особи проводиться також у визначених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, закладах охорони здоров'я державної власності та визначених розпорядженням голови (начальника) обласної, Київської міської державної адміністрації (військової адміністрації) за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, закладах охорони здоров'я комунальної власності.

Максимальні строки проведення оцінювання повсякденного функціонування особи та прийняття рішення по справі визначаються Кабінетом Міністрів України.

Отримані направлення та документи, що додані до нього, перевіряються на предмет повноти наданої інформації адміністраторами закладів охорони здоров'я, які є уповноваженими особами закладу охорони здоров'я, в якому проводиться оцінювання повсякденного функціонування особи.

Адміністратор закладу охорони здоров'я, який є уповноваженою особою закладу охорони здоров'я, в якому проводиться оцінювання повсякденного функціонування особи, отримує направлення з доданими до нього документами, приймає їх до розгляду в експертній команді або повертає на доопрацювання в разі наявності відповідних підстав, визначених у [Порядку проведення оцінювання повсякденного функціонування особи](#), затвердженому Кабінетом Міністрів України.

Розгляд справи під час оцінювання повсякденного функціонування особи здійснюється в порядку черговості відповідно до електронної черги, що формується автоматично програмними засобами електронної системи щодо оцінювання повсякденного функціонування особи після початку її функціонування.

Оцінювання повсякденного функціонування особи проводиться з використанням електронної системи щодо оцінювання повсякденного функціонування особи, власником якої та володільцем інформації, що міститься в електронній системі, є держава в особі центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

[Порядок функціонування електронної системи щодо оцінювання повсякденного функціонування особи](#) затверджується Кабінетом Міністрів України.

Електронна система щодо оцінювання повсякденного функціонування особи забезпечує:

формування направлень в електронній формі на проведення оцінювання повсякденного функціонування особи та прикріплення до них документів, необхідних для проведення оцінювання повсякденного функціонування особи;

формування в автоматичному порядку електронної черги розгляду справ експертними командами;

формування персонального складу експертної команди для розгляду справи;

знеособлення даних осіб, справи яких розглядаються експертною командою без особистої присутності особи (заочно);

створення, внесення, перегляд інформації та документів в електронній системі, внесення змін до них користувачами відповідно до їх прав доступу;

формування аналітичної та статистичної інформації;

моніторинг наявних даних в електронній системі щодо оцінювання повсякденного функціонування особи;

електронну інформаційну взаємодію з іншими державними електронними інформаційними ресурсами;

інші функції, визначені Порядком функціонування електронної системи щодо оцінювання повсякденного функціонування особи, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

До складу електронної системи щодо оцінювання повсякденного функціонування особи входить Реєстр осіб, направлених на проведення оцінювання повсякденного функціонування особи.

Склад експертних команд формується з числа лікарів, включених до переліку лікарів, які мають право проводити оцінювання повсякденного функціонування особи у складі експертних команд, за допомогою електронної системи щодо оцінювання повсякденного функціонування особи індивідуально для кожного випадку, з дотриманням принципу випадковості (після появи технічної можливості в електронній системі щодо оцінювання повсякденного функціонування особи), з числа лікарів, які мають необхідні для проведення цього оцінювання лікарські спеціальності.

Перелік лікарів, які мають право проводити оцінювання повсякденного функціонування особи у складі експертних команд, затверджується керівником закладу охорони здоров'я, в якому організовано проведення оцінювання повсякденного функціонування особи, та підлягає оновленню не менш як один раз на рік.

До переліку лікарів, які мають право проводити оцінювання повсякденного функціонування особи у складі експертних команд, можуть бути включені лікарі, які:

1) відповідають встановленим вимогам до компетентностей, обов'язків та професійних кваліфікацій працівників сфери охорони здоров'я за відповідними професіями;

2) здійснюють медичну практику протягом не менше одного року.

Особа не може бути призначена адміністратором закладу охорони здоров'я або включена до переліку лікарів, які мають право проводити оцінювання повсякденного функціонування особи у складі експертних команд, за наявності хоча б однієї з таких умов:

1) якщо вона обіймала раніше посаду голови медико-соціальної експертної комісії;

2) якщо відомості про неї внесені до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення;

3) якщо вона має судимість за вчинення будь-якого умисного кримінального правопорушення, якщо така судимість не погашена або не знята в установленому законом порядку (крім реабілітованої особи);

4) якщо вона позбавлена права проводити оцінювання повсякденного функціонування особи з підстав, визначених Кабінетом Міністрів України, і строк дії такої заборони не минув.

Інформація про перелік лікарів, які мають право проводити оцінювання повсякденного функціонування особи у складі експертних команд, що функціонують на базі закладу охорони здоров'я, оприлюднюється на веб-сайті такого закладу.

Інформація про лікарів, зареєстрованих в електронній системі щодо оцінювання повсякденного функціонування особи, які мають право проводити оцінювання повсякденного функціонування особи, оприлюднюється на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

Порядок, підстави та строки позбавлення лікарів права бути включеними до складу експертних команд визначаються [Порядком проведення оцінювання повсякденного функціонування особи](#), що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Основними функціями експертних команд є:

1) направлення на додаткове обстеження функціональності структур та функцій організму (за потреби);

2) формування результату оцінювання повсякденного функціонування особи на підставі відомостей про стан здоров'я особи, зокрема тих, що містяться в електронній системі охорони здоров'я, та інших медичних документів, електронні копії яких завантажені лікарем, який направив на оцінювання повсякденного функціонування особи, до електронної системи щодо оцінювання повсякденного функціонування особи;

3) визначення компенсаторів обмежень повсякденного функціонування особи;

4) планування та проведення повторного оцінювання повсякденного функціонування особи;

5) визначення необхідності проведення подальшої комплексної оцінки обмежень життєдіяльності особи з використанням Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я та передача таких відомостей і результатів оцінювання повсякденного функціонування особи до Єдиної інформаційної системи соціальної сфери;

6) встановлення групи (підгрупи) інвалідності, фіксування причин та часу її настання відповідно до документів, що це підтверджують;

7) встановлення причинного зв'язку смерті з професійним захворюванням;

8) встановлення ступеня втрати професійної працездатності;

9) внесення до електронної системи щодо оцінювання повсякденного функціонування особи відомостей про результати проведеного оцінювання повсякденного функціонування особи;

10) інші функції щодо оцінювання повсякденного функціонування особи, що визначені положенням про експертну команду з оцінювання повсякденного функціонування особи.

[Положення про експертну команду з оцінювання повсякденного функціонування особи](#) затверджується Кабінетом Міністрів України.

Під час проведення експертною командою розгляду справи за участю особи (очно) з використанням методів і засобів телемедицини або за місцем перебування/лікування особи, що здійснюється за заявою особи, стосовно якої проводиться оцінювання, поданою в

електронній (у разі технічної можливості) або паперовій формі, можуть бути присутні також:

лікар, який направив особу на проведення оцінювання повсякденного функціонування особи, зокрема з використанням методів і засобів телемедицини;

уповноважений представник особи (зокрема адвокат, законний представник, представник за довіреністю, залучений лікар, фахівець з реабілітації у сфері охорони здоров'я, соціальний працівник, фахівець із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб).

До заяви додається копія документа, що підтверджує повноваження уповноваженого представника (у разі його залучення).

Під час проведення експертною командою розгляду справи за участю особи (очно) або за місцем її перебування/лікування особа, стосовно якої проводиться оцінювання, або її уповноважений представник мають право самостійно здійснювати відео-, аудіофіксацію з використанням технічних засобів. Запис може бути долучений до матеріалів, що подаються під час оскарження прийнятого рішення.

Особа та лікар, який направив її на оцінювання повсякденного функціонування особи, інформуються про етапи проходження оцінювання та його результати.

Результати оцінювання повсякденного функціонування особи, що містять обґрунтування прийнятого рішення, надаються особі особисто або надсилаються на її електронну пошту, або, за відсутності електронної пошти, - протягом п'яти календарних днів з моменту прийняття рішення засобами поштового зв'язку рекомендованим листом із повідомленням про вручення на адресу задекларованого/зарєстрованого місця проживання (перебування) особи у формі витягу із рішення та, у разі встановлення інвалідності, рекомендацій, які є частиною індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю.

Рішення експертних команд або медико-соціальних експертних комісій можуть бути оскаржені особами, стосовно яких їх прийнято (їх уповноваженими представниками), у порядку адміністративного оскарження відповідно до [Закону України "Про адміністративну процедуру"](#) з урахуванням особливостей, встановлених цією статтею, та/або в судовому порядку. Розгляд скарг здійснюється експертними командами Центру оцінювання функціонального стану особи.

Права та обов'язки Центру оцінювання функціонального стану особи за рішенням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, покладаються на підприємство, установу або організацію, що належить до його сфери управління та має ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики.

Положення про Центр оцінювання функціонального стану особи затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

Особа (її уповноважений представник) подає в порядку адміністративного оскарження скаргу на рішення експертної команди або медико-соціальної експертної комісії:

у паперовій формі - до Центру оцінювання функціонального стану особи;

через електронну систему щодо оцінювання повсякденного функціонування особи шляхом звернення до лікаря, який направив на таке оцінювання.

У разі подання скарги через електронну систему щодо оцінювання повсякденного функціонування особи лікар, який направив на таке оцінювання, накладає на скаргу свій кваліфікований електронний підпис або удосконалений електронний підпис, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису, відповідно до [Закону України](#) "Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги".

Скарга може бути подана протягом 40 календарних днів з дня надсилання витягу з рішення експертної команди або медико-соціальної експертної комісії, що оскаржується, особі (її уповноваженому представнику).

Розгляд скарг на рішення експертних команд та медико-соціальних експертних комісій здійснюється експертними командами Центру оцінювання функціонального стану особи.

Відповідачем у спорах щодо оскарження у судовому порядку рішень експертних команд є заклад охорони здоров'я, на базі якого створена експертна команда, рішення якої оскаржується.

Перевірка обґрунтованості рішень, прийнятих експертними командами або медико-соціальними експертними комісіями, проводиться експертною командою Центру оцінювання функціонального стану особи:

на виконання постанови слідчого, прокурора, ухвали слідчого судді або рішення, ухвали суду - стосовно особи, зазначеної в постанові слідчого, прокурора, ухвалі слідчого судді або рішенні, ухвалі суду;

за результатами моніторингу проведення оцінювання повсякденного функціонування особи.

Моніторинг проведення оцінювання повсякденного функціонування особи здійснюється з використанням знеособлених даних про розгляд справ та прийняття експертними командами рішень, внесених до електронної системи щодо оцінювання повсякденного функціонування особи, у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

Порядок оскарження та перевірки обґрунтованості рішень експертних команд або медико-соціальних експертних комісій визначається [Порядком проведення оцінювання повсякденного функціонування особи](#), що затверджується Кабінетом Міністрів України.

За результатами адміністративного оскарження або перевірки обґрунтованості рішення експертної команди або медико-соціальної експертної комісії експертна команда Центру оцінювання функціонального стану особи приймає рішення про підтвердження або скасування рішення, що оскаржується чи обґрунтованість якого перевіряється, або приймає нове рішення з таких самих питань, з яких було прийнято рішення, що оскаржується чи обґрунтованість якого перевіряється.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, забезпечує координацію процесу оприлюднення інформації, що міститься в електронній системі щодо оцінювання повсякденного функціонування особи в знеособленому форматі, щодо:

результатів оскарження рішень, прийнятих за результатами оцінювання повсякденного функціонування особи або проведення медико-соціальної експертизи;

результатів перевірок обґрунтованості рішень, прийнятих під час оцінювання повсякденного функціонування особи або проведення медико-соціальної експертизи;

рішень про позбавлення лікарів членства в експертних командах, із зазначенням підстав для їх прийняття;

іншої інформації з електронної системи щодо оцінювання повсякденного функціонування особи, оприлюднення якої не заборонено законодавством.

У разі встановлення інвалідності та/або ступеня втрати професійної працездатності експертна команда повідомляє територіальний орган Пенсійного фонду України (до появи технічної можливості передачі з електронної системи щодо оцінювання повсякденного функціонування особи відомостей до Єдиної інформаційної системи соціальної сфери) відповідно до Порядку проведення оцінювання повсякденного функціонування особи, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

Члени експертних команд та адміністратори закладів охорони здоров'я за прийняття неправомірних рішень, вчинення дій/бездіяльності, у тому числі за незаконне розголошення інформації про особу, несуть цивільну, адміністративну або кримінальну відповідальність згідно із законом.

Відомості про результати оцінювання повсякденного функціонування особи вносяться до електронної системи щодо оцінювання повсякденного функціонування особи та передаються до Єдиної інформаційної системи соціальної сфери шляхом електронної інформаційної взаємодії з дотриманням вимог Закону України "Про захист персональних даних". Знеособлена інформація про результати оцінювання повсякденного функціонування особи оприлюднюється у відкритих машиночитаних форматах на Єдиному державному веб-порталі відкритих даних";

9) у частині першій статті 73 слова "альтернативна медична (медико-соціальна, військово-лікарська) експертиза" замінити словами "альтернативна медична (військово-лікарська) експертиза, оцінювання повсякденного функціонування особи";

10) у тексті Закону:

слово "життєдіяльність" у всіх відмінках і числах замінити словами "повсякденне функціонування" у відповідному відмінку і числі;

слова "обмеження життєдіяльності" у всіх відмінках і числах замінити словами "обмеження повсякденного функціонування" у відповідному відмінку і числі, крім назви Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я;

слова "обмеження повсякденного функціонування особи" у всіх відмінках і числах замінити словами "обмеження повсякденного функціонування" у відповідному відмінку і числі;

слова "компенсатори обмежень життєдіяльності особи" у всіх відмінках замінити словами "способи та засоби адаптації середовища" у відповідному відмінку;

слова "оцінювання повсякденного функціонування особи" у всіх відмінках замінити словами "оцінювання повсякденного функціонування" у відповідному відмінку.

8. Статтю 38 Закону України "Про нотаріат" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 39, ст. 383 із наступними змінами) доповнити частиною п'ятою такого змісту:

"За вчинення нотаріальних дій за кордоном за зверненням осіб щодо засвідчення правильності перекладу на українську мову документів, необхідних для направлення на проведення оцінювання повсякденного функціонування особи, консульський збір не справляється".

9. У Законі України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 45, ст. 425 із наступними змінами):

1) в абзаці дванадцятому пункту 21 частини першої статті 6 слова "не встановлено інвалідність" замінити словами "або за результатами оцінювання повсякденного функціонування особи інвалідність не встановлено";

2) у частині другій статті 7:

абзац шостий пункту 4 після слів "медико-соціальної експертизи" доповнити словами "або за результатами оцінювання повсякденного функціонування особи";

абзац четвертий пункту 10 після слів "медико-соціальної експертизи" доповнити словами "або оцінювання повсякденного функціонування особи";

абзац п'ятий пункту 13 викласти в такій редакції:

"в) документ, що підтверджує встановлену групу та причину інвалідності";

3) в абзаці першому пункту 13 частини першої статті 13 слова "та висновків медико-соціальної експертизи" виключити.

10. У Законі України "Про професійну (професійно-технічну) освіту" (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 32, ст. 215 із наступними змінами):

1) частину десяту статті 5 викласти в такій редакції:

"До завершення трирічного періоду та/або за відсутності підтвердженого страхового стажу не менше двох років особа має право безоплатно здобувати професійну (професійно-технічну) освіту за іншою професією, якщо за станом здоров'я вона втратила можливість виконувати роботу за попередньо здобутою професією, що підтверджується рекомендаціями у сфері зайнятості відповідно до законодавства, якщо надано запит про невідкладне забезпечення потреб держави (регіону) у підготовці необхідних кваліфікованих робітників на умовах державного (регіонального) замовлення, та в інших випадках, передбачених законодавством";

2) частину другу статті 42 викласти в такій редакції:

"Професійна підготовка або перепідготовка осіб з інвалідністю здійснюється за рахунок коштів державного та/або місцевого бюджетів у межах обсягів державного та/або регіонального замовлень. Обрання форм і методів професійної підготовки здійснюється за погодженням особи з інвалідністю з урахуванням її індивідуальних потреб".

11. У статті 20 Закону України "Про психіатричну допомогу" (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 19, ст. 143) слова "медико-соціальна експертиза втрати працездатності" замінити словами "медико-соціальна експертиза, оцінювання повсякденного функціонування особи".

12. Пункт 13 частини першої статті 6² Закону України "Про жертви нацистських переслідувань" (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 24, ст. 182 із наступними змінами) виключити.

13. Статтю 23 Закону України "Про захист населення від інфекційних хвороб" (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 29, ст. 228) викласти в такій редакції:

"Стаття 23. Відсторонення від роботи осіб, які є бактеріоносіями

У разі якщо бактеріоносіями є особи, робота яких пов'язана з обслуговуванням населення і може призвести до поширення інфекційних хвороб, такі особи за їхньою згодою тимчасово переводяться на роботу, не пов'язану з ризиком поширення інфекційних хвороб.

Якщо осіб, зазначених у частині першій цієї статті, перевести на іншу роботу неможливо, вони відсторонюються від роботи в порядку, встановленому законом. На

період відсторонення від роботи таким особам виплачується допомога у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю".

14. Частину другу статті 6 Закону України "Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям" (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 35, ст. 290) викласти в такій редакції:

"Одиноким особам, визнаним особами з інвалідністю, які не мають інших джерел до існування, державна соціальна допомога може бути призначена на шість місяців із автоматичним продовженням виплати на наступний шестимісячний період у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, без звернення такої особи".

15. У Законі України "Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 1, ст. 2 із наступними змінами):

1) у частині третій статті 1 слова "органом медико-соціальної експертизи" виключити;

2) у частині другій статті 3 слова "які за висновком лікарсько-консультативної комісії лікувально-профілактичного закладу потребують постійного стороннього догляду" замінити словами "яким за висновком лікарсько-консультативної комісії закладу охорони здоров'я визначено потребу в постійному догляді";

3) у частині першій статті 4 слова "встановленої органами медико-соціальної експертизи" виключити;

4) у статті 6:

у частині першій слова "перегляду особою з інвалідністю з дитинства або дитиною з інвалідністю" замінити словами "проходження особою з інвалідністю з дитинства перегляду чи оцінювання повсякденного функціонування особи або строку перегляду дитини з інвалідністю";

частину другу викласти в такій редакції:

"Якщо строк проходження особою з інвалідністю з дитинства перегляду чи оцінювання повсякденного функціонування особи або строк перегляду дитини з інвалідністю пропущено з поважної причини, виплата державної соціальної допомоги поновлюється з дня зупинення виплати, але не більш як за три роки, за умови що за цей період її визнано особою з інвалідністю або дитиною з інвалідністю. При цьому якщо при перегляді або проходженні оцінювання повсякденного функціонування особи особою з інвалідністю з дитинства встановлено іншу групу інвалідності (вищу або нижчу), державна соціальна допомога за зазначений період виплачується за попередньою групою";

у частині третій слово "перегляд" замінити словами "проходження особою з інвалідністю з дитинства перегляду чи оцінювання повсякденного функціонування особи або на перегляд дитини з інвалідністю";

5) у статті 7:

частину першу викласти в такій редакції:

"Експертні команди з оцінювання повсякденного функціонування особи (до появи технічної можливості передачі з електронної системи щодо оцінювання повсякденного функціонування особи відомостей до Єдиної інформаційної системи соціальної сфери в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України) та заклади охорони здоров'я у триденний строк з дня прийняття рішення зобов'язані надіслати документ, що підтверджує встановлення інвалідності, виданий у визначеному законодавством порядку, до територіального органу Пенсійного фонду України за місцем проживання особи з

інвалідністю з дитинства або її батьків, усиновителів, опікуна, піклувальника дитини з інвалідністю";

у частинах другій і третій слова "місцева державна адміністрація зобов'язана" замінити словами "територіальний орган Пенсійного фонду України зобов'язаний";

6) у статті 8:

у частині першій слова "управління праці та соціального захисту населення за місцем проживання" замінити словами "територіального органу Пенсійного фонду України";

частину третю викласти в такій редакції:

"До заяви про призначення державної соціальної допомоги додаються документи про вік особи з інвалідністю з дитинства або дитини з інвалідністю, а також довідка медико-соціальної експертизи або витяг з рішення експертної команди з оцінювання повсякденного функціонування особи (до появи технічної можливості передачі з електронної системи щодо оцінювання повсякденного функціонування особи відомостей до Єдиної інформаційної системи соціальної сфери в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України), або медичний висновок, видані у встановленому законодавством порядку";

у частині четвертій слова "органів праці та соціального захисту населення" замінити словами "територіальних органів Пенсійного фонду України";

у частині сьомій слова "Місцева державна адміністрація, яка прийняла" замінити словами "Територіальний орган Пенсійного фонду України, який прийняв";

7) у частинах першій і другій статті 9, частині другій статті 10 слова "місцевою державною адміністрацією" замінити словами "територіальним органом Пенсійного фонду України";

8) частину третю статті 14 викласти в такій редакції:

"Виплата державної соціальної допомоги продовжується незалежно від зміни місця проживання одержувача цієї допомоги. Виплата державної соціальної допомоги продовжується з того часу, з якого вона була припинена за попереднім місцем проживання".

16. У Законі України "Про охорону дитинства" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 30, ст. 142 із наступними змінами):

1) частину шосту статті 26 викласти в такій редакції:

"Діти з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату та яким виповнилося 5 років, забезпечуються автотранспортними засобами на пільгових умовах. Право користуватися таким автотранспортним засобом, за наявності права на керування транспортним засобом відповідної категорії, набуває один із повнолітніх членів сім'ї, в якій виховується дитина з інвалідністю";

2) у тексті Закону слово "вади" у всіх відмінках замінити словом "порушення" у відповідному відмінку.

17. У статті 12 Закону України "Про охорону праці" (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 2, ст. 10; 2004 р., № 14, ст. 205; 2018 р., № 6-7, ст. 43):

частину першу після слів "медико-соціальної експертної комісії" доповнити словами "або експертної команди з оцінювання повсякденного функціонування особи";

у частині другій слова "медичних рекомендацій" замінити словами "наданих рекомендацій у сфері зайнятості та/або індивідуального плану працевлаштування";

частину третю доповнити словами "або експертної команди з оцінювання повсякденного функціонування особи".

18. У [Законі України](#) "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 49-51, ст. 376 із наступними змінами):

1) [статтю 31](#) викласти в такій редакції:

"Стаття 31. Групи інвалідності

1. Група інвалідності, її причина, час настання та строк встановлюються за результатами медико-соціальної експертизи або оцінювання повсякденного функціонування особи - для повнолітніх осіб.

2. Застрахована особа має право у встановленому законом порядку оскаржити рішення органів медико-соціальної експертизи та результати оцінювання повсякденного функціонування особи";

2) частини [другу](#) і [третю](#) статті 35 викласти в такій редакції:

"2. У разі якщо особа не з'явилася для проведення оцінювання (повторного оцінювання) повсякденного функціонування особи у визначений для цього строк, виплата пенсії по інвалідності зупиняється з першого числа місяця, наступного за місяцем, у якому мало бути проведено оцінювання (повторне оцінювання) повсякденного функціонування такої особи.

3. У разі якщо строк оцінювання повсякденного функціонування особи пропущено особою з інвалідністю з поважних причин або у разі наступного визнання її особою з інвалідністю виплата пенсії по інвалідності поновлюється з дня, з якого припинено виплату, до дня проведення оцінювання повсякденного функціонування особи, але не більш як за три роки, якщо експертна команда з оцінювання повсякденного функціонування особи визнає її за цей період особою з інвалідністю. При цьому якщо під час наступного оцінювання повсякденного функціонування особі з інвалідністю встановлено іншу групу інвалідності (вищу або нижчу), пенсія за зазначений період виплачується за попередньою групою інвалідності.

Якщо виплату пенсії особі з інвалідністю припинено у зв'язку з відновленням здоров'я або якщо така особа не отримувала пенсію внаслідок нез'явлення без поважних причин для проведення оцінювання повсякденного функціонування особи, у разі наступного визнання її особою з інвалідністю виплата раніше призначеної пенсії поновлюється з дня наступного встановлення інвалідності, за умови що після припинення виплати пенсії минуло не більше п'яти років. Якщо минуло більше п'яти років, пенсія призначається знову на загальних підставах.

Експертні команди з оцінювання повсякденного функціонування особи зобов'язані до запровадження електронної інформаційної взаємодії між відповідними інформаційно-комунікаційними системами повідомляти територіальні органи Пенсійного фонду України про результати оцінювання повсякденного функціонування особи в частині встановлення інвалідності у порядку, визначеному законодавством";

3) [пункт 16](#) частини другої статті 64 виключити;

4) [пункт 14⁶.1](#) розділу XV "Прикінцеві положення" викласти в такій редакції:

"14⁶.1. Для осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю, яким призначено пенсію по інвалідності або пенсію у зв'язку з втратою годувальника, у яких строк припинення виплати такої пенсії припадає на період дії воєнного стану, надзвичайного стану в Україні, у разі неможливості проходження повторного огляду або оцінювання повсякденного

функціонування особи з причин, визначених Кабінетом Міністрів України, виплата пенсії продовжується до дати проведення повторного огляду або оцінювання повсякденного функціонування особи або протягом шести місяців з дня припинення чи скасування воєнного стану, надзвичайного стану в Україні (для осіб, призваних на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період або прийнятих на військову службу за контрактом у період дії воєнного стану, - не менш як на весь строк їхньої військової служби). Якщо при повторному огляді, оцінюванні повсякденного функціонування особи з інвалідністю встановлено іншу групу (підгрупу) інвалідності, розмір пенсії, виплату якої продовжено відповідно до цього пункту, переглядається з місяця, наступного за місяцем надходження повідомлення про встановлення інвалідності до територіального органу Пенсійного фонду України".

19. У [Законі України](#) "Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю" (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 33-34, ст. 404 із наступними змінами):

1) у [статті 5](#):

у другому реченні частини першої слова "органами медико-соціальної експертизи" виключити;

в абзаці третьому частини другої слова "встановленої органами медико-соціальної експертизи" виключити;

2) [статтю 9](#) викласти в такій редакції:

"**Стаття 9.** Органи, що призначають державну соціальну допомогу

Державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю і державна соціальна допомога на догляд призначаються органом, що призначає пенсії".

20. [Пункти 9 і 14](#) частини першої статті 23 Закону України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію" (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 16, ст. 255; 2024 р., № 19, ст. 78) викласти в такій редакції:

"9) зайняті постійним доглядом за хворою дружиною (чоловіком), дитиною та/або своїми батьком чи матір'ю (батьком чи матір'ю дружини (чоловіка), якщо вона сама потребує постійного догляду за висновком медико-соціальної експертної комісії або лікарсько-консультативної комісії закладу охорони здоров'я, або рішенням експертної команди з оцінювання повсякденного функціонування особи, померла (загинула), визнана зниклою безвісти або безвісно відсутньою, оголошена померлою, і батько чи мати дружини не має інших працездатних членів сім'ї, які зобов'язані та можуть здійснювати за ними догляд), які за висновком медико-соціальної експертної комісії або лікарсько-консультативної комісії закладу охорони здоров'я, чи рішенням експертної команди з оцінювання повсякденного функціонування особи потребують постійного догляду";

"14) члени сім'ї другого ступеня споріднення особи з інвалідністю I або II групи, зайняті постійним доглядом за нею (не більше одного та за умови відсутності членів сім'ї першого ступеня споріднення або якщо члени сім'ї першого ступеня споріднення самі потребують постійного догляду за висновком медико-соціальної експертної комісії або лікарсько-консультативної комісії закладу охорони здоров'я, або рішенням експертної команди з оцінювання повсякденного функціонування особи). У разі відсутності членів сім'ї першого та другого ступеня споріднення норма цього пункту поширюється на членів сім'ї третього ступеня споріднення особи з інвалідністю I або II групи".

21. У Законі України "Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 2-3, ст. 36 із наступними змінами):

1) у частині першій статті 1:

абзац восьмий викласти в такій редакції:

"медико-соціальна експертиза дитини - встановлення ступеня стійкого обмеження життєдіяльності, підгрупи інвалідності, причини і часу їх настання, а також доопрацювання та затвердження індивідуальної програми реабілітації дитини з інвалідністю в рамках стратегії компенсації на основі індивідуального реабілітаційного плану та комплексного реабілітаційного обстеження особи з обмеженням життєдіяльності";

в абзаці двадцять другому слова "до умов нормальної" замінити словами "до умов нормального";

абзац тридцять другий викласти в такій редакції:

"індивідуальна програма реабілітації особи з інвалідністю - комплекс оптимальних видів, форм, обсягів, строків реабілітаційних заходів з визначенням порядку і місця їх проведення, спрямованих на відновлення та компенсацію порушених або втрачених функцій організму і здатності особи до виконання певних видів діяльності, в якій також зазначаються види діяльності, протипоказані особі з інвалідністю для здійснення трудової діяльності, визначені у рекомендаціях за результатами комплексної оцінки обмежень життєдіяльності особи";

доповнити абзацом такого змісту:

"індивідуальна програма реабілітації дитини з інвалідністю - комплекс оптимальних видів, форм, обсягів, строків реабілітаційних заходів з визначенням порядку і місця їх проведення, спрямованих на відновлення та компенсацію порушених або втрачених функцій організму і здатності дитини до виконання певних видів діяльності, визначених лікарсько-консультативною комісією закладу охорони здоров'я при встановленні інвалідності";

2) статтю 7 викласти в такій редакції:

"Стаття 7. Інвалідність та особливості її встановлення дітям та окремим категоріям осіб

Залежно від ступеня стійкого обмеження життєдіяльності, спричиненого стійким обмеженням повсякденного функціонування особи, зумовленим захворюванням, травмою (її наслідками) або вродженими порушеннями, при взаємодії із зовнішнім середовищем, особі, визнаній особою з інвалідністю, встановлюється перша, друга чи третя група інвалідності.

Перша група інвалідності поділяється на підгрупи А і Б залежно від ступеня стійкого обмеження життєдіяльності особи з інвалідністю та обсягів потреби в постійному догляді, допомозі або диспансерному нагляді.

Підгрупа А першої групи інвалідності встановлюється особам з виключно високим ступенем стійкого обмеження життєдіяльності, надзвичайною залежністю від постійного догляду, допомоги інших осіб або диспансерного нагляду, які фактично не здатні до самообслуговування.

Підгрупа Б першої групи інвалідності встановлюється особам з високим ступенем стійкого обмеження життєдіяльності, значною залежністю від інших осіб у забезпеченні життєво важливих соціально-побутових функцій, які частково здатні до виконання окремих видів самообслуговування.

Дітям інвалідність встановлюється лікарсько-консультативними комісіями закладів охорони здоров'я у порядку, визначеному законодавством.

Дитина направляється лікуючим лікарем до лікарсько-консультативної комісії закладу охорони здоров'я для підтвердження стійкого обмеження життєдіяльності та встановлення категорії "дитина з інвалідністю" або "дитина з інвалідністю підгрупи А".

Лікарсько-консультативна комісія закладу охорони здоров'я встановлює дитині категорію "дитина з інвалідністю", а дитині з виключно високим ступенем стійкого обмеження життєдіяльності та з надзвичайною залежністю від постійного догляду, допомоги інших осіб або диспансерного нагляду, яка фактично не здатна до самообслуговування, - категорію "дитина з інвалідністю підгрупи А".

Лікарсько-консультативні комісії закладів охорони здоров'я:

визначають наявність стійкого розладу функцій організму дитини та відповідно можливі обмеження її життєдіяльності при взаємодії із зовнішнім середовищем;

складають (коригують) та затверджують індивідуальну програму реабілітації дитини з інвалідністю на основі індивідуального реабілітаційного плану (за наявності) та комплексного реабілітаційного обстеження дитини з обмеженням життєдіяльності, в якій визначаються реабілітаційні заходи і строки їх проведення, та здійснюють контроль за повнотою та ефективністю виконання такої програми;

надають консультативну допомогу з питань реабілітації дітей з інвалідністю, стороннього догляду, допомоги або диспансерного нагляду за ними;

забезпечують своєчасний огляд (переогляд) дітей з обмеженнями повсякденного функціонування і дітей з інвалідністю та за результатами огляду (переогляду) вносять інформацію про дітей з інвалідністю до централізованого банку даних з проблем інвалідності.

Послуги лікарсько-консультативних комісій з огляду дітей надаються безоплатно.

Положення про порядок, умови та критерії встановлення дітям інвалідності лікарсько-консультативними комісіями закладів охорони здоров'я та положення про індивідуальну програму реабілітації дитини з інвалідністю затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Дитина може бути направлена на оцінювання повсякденного функціонування особи не раніше ніж за два місяці до досягнення нею 18-річного віку. У разі якщо однією з причин інвалідності є інвалідність з дитинства та в інших випадках, визначених Кабінетом Міністрів України, зазначаються дві причини інвалідності.

Особам, які звертаються для встановлення інвалідності, зумовленої наявністю анатомічних дефектів та захворювань, при яких група інвалідності встановлюється без строку повторного оцінювання, а також особам з інвалідністю, у яких строк повторного огляду або оцінювання повсякденного функціонування особи настає після досягнення пенсійного віку, встановленого [статтею 26](#) Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", відповідна група інвалідності встановлюється без зазначення строку повторного огляду (оцінювання повсякденного функціонування особи) (безстроково).

Особам, які внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення, під час безпосередньої участі у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпечення їх здійснення, під час безпосередньої участі у заходах,

необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, отримали ушкодження, які призвели до необоротної втрати (у тому числі ампутації) верхніх та/або нижніх кінцівок (їх частин), необоротної втрати іншого органу або повної стійкої втрати органом його функцій, що призвело до інвалідності, група інвалідності встановлюється без зазначення строку повторного огляду (оцінювання повсякденного функціонування особи) (безстроково) та на ступінь вище визначених законодавством критеріїв встановлення групи інвалідності, але не вище першої групи. Переогляд з метою підвищення групи інвалідності таким особам проводиться на підставі особистої заяви особи з інвалідністю або її законного представника у разі настання змін у стані здоров'я і працездатності особи з інвалідністю або за рішенням суду.

Порядок проведення оцінювання повсякденного функціонування особи, критерії встановлення інвалідності затверджуються Кабінетом Міністрів України з обов'язковим проведенням консультацій з громадськістю в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України";

3) статтю 8 виключити;

4) абзац п'ятий статті 11 викласти в такій редакції:

"створюють умови для забезпечення осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю, виходячи з їхніх потреб та відповідно до рекомендацій медико-соціальних експертних комісій, експертних команд з оцінювання повсякденного функціонування особи, лікарсько-консультативних комісій, допоміжними засобами реабілітації, медичними виробами та реабілітаційними послугами відповідно до законодавства";

5) частини другу і третю статті 16 викласти в такій редакції:

"Державна типова програма реабілітації осіб з інвалідністю і порядок її реалізації затверджуються Кабінетом Міністрів України з обов'язковим проведенням консультацій з громадськістю в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Державна типова програма реабілітації осіб з інвалідністю і порядок її реалізації затверджуються Кабінетом Міністрів України за погодженням Ради у справах осіб з інвалідністю";

б) статтю 23 викласти в такій редакції:

"Стаття 23. Індивідуальна програма реабілітації особи з інвалідністю

Індивідуальна програма реабілітації особи з інвалідністю формується за результатами комплексної оцінки обмежень життєдіяльності особи та складається з окремих частин, що відображають результати комплексної оцінки обмежень життєдіяльності особи у сфері охорони здоров'я, соціальній, освітній сферах, сфері зайнятості та сфері фізичної культури та спорту.

Кожна частина індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю розробляється за участю та погоджується особою з інвалідністю. Таке погодження є також згодою особи на обробку, зберігання та передачу відомостей між інформаційними системами, де їх сформовано.

Інформація з індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю відображається в електронному кабінеті такої особи веб-порталу електронних послуг Міністерства соціальної політики у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Індивідуальна програма реабілітації особи з інвалідністю має містити індивідуальний перелік компенсаторів обмежень життєдіяльності особи, надання яких має забезпечити повноцінне життя та соціальну активність особи з інвалідністю. Забезпечення реалізації та фінансування заходів, передбачених індивідуальною програмою реабілітації особи з інвалідністю, може здійснюватися в рамках гарантованих державою послуг за рахунок коштів державного бюджету, загальнообов'язкового державного соціального страхування, місцевих бюджетів, коштів роботодавців та з інших джерел, не заборонених законодавством.

Індивідуальну програму реабілітації особи з інвалідністю в цілому або окрему частину такої програми може бути переглянуто за зверненням особи з інвалідністю (її законного представника).

У разі істотної зміни стану здоров'я особи з інвалідністю індивідуальну програму реабілітації особи з інвалідністю в цілому або окрему частину такої програми може бути переглянуто поза встановленими термінами за ініціативою суб'єктів, відповідальних за складення відповідних частин.

Контроль за ефективністю виконання індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю в межах своїх повноважень здійснюють суб'єкти, що відповідальні за складення відповідних частин, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, розпорядники відповідних коштів.

Індивідуальна програма реабілітації особи з інвалідністю є обов'язковою для виконання органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, реабілітаційними закладами, підприємствами, установами, організаціями, в яких навчається, працює або перебуває особа з інвалідністю, незалежно від їх відомчої підпорядкованості, типу і форми власності.

Особа з інвалідністю (її законний представник) має право відмовитися від будь-якого виду, форми та обсягу компенсаторів обмежень життєдіяльності особи, передбачених її індивідуальною програмою реабілітації, від її частини або від усієї програми.

Особа з інвалідністю (її законний представник) має право брати участь у виборі та погоджувати індивідуальний перелік компенсаторів обмежень життєдіяльності особи в межах її індивідуальної програми реабілітації у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Положення про індивідуальну програму реабілітації особи з інвалідністю, порядок її фінансування в частині забезпечення гарантованих державою заходів затверджуються Кабінетом Міністрів України";

7) доповнити статтею 23¹ такого змісту:

"Стаття 23¹. Індивідуальна програма реабілітації дитини з інвалідністю

Індивідуальна програма реабілітації дитини з інвалідністю розробляється лікарсько-консультативною комісією закладу охорони здоров'я на основі індивідуального реабілітаційного плану, відповідно до Державної типової програми реабілітації осіб з інвалідністю з обов'язковим залученням дитини з інвалідністю та її законного представника і має бути погоджена дитиною з інвалідністю або її законним представником. Визначення конкретних видів, обсягів, методів і термінів проведення реабілітаційних заходів, які повинні бути здійснені стосовно дитини з інвалідністю, кошторис витрат за рахунок бюджетних коштів чи загальнообов'язкового державного соціального страхування, а також контроль за виконанням індивідуальної програми реабілітації дитини з інвалідністю в межах своїх повноважень здійснюють лікарсько-консультативні комісії закладів охорони

здоров'я, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, заклади освіти, служба зайнятості, реабілітаційні заклади, розпорядники відповідних коштів.

Обсяг реабілітаційних заходів, що передбачається індивідуальною програмою реабілітації дитини з інвалідністю, не може бути меншим за обсяг, передбачений Державною типовою програмою реабілітації осіб з інвалідністю.

Індивідуальна програма реабілітації дитини з інвалідністю є обов'язковою для виконання органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, реабілітаційними закладами, підприємствами, установами, організаціями, в яких здобуває освіту або перебуває дитина з інвалідністю, незалежно від їх відомчої підпорядкованості, типу і форми власності.

Законний представник дитини з інвалідністю зобов'язаний брати участь у виборі та погоджувати призначення конкретних допоміжних засобів реабілітації, медичних виробів, реабілітаційних послуг, соціальних послуг і санаторно-курортного лікування тощо в межах індивідуальної програми реабілітації дитини з інвалідністю у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Положення про індивідуальну програму реабілітації дитини з інвалідністю, порядок її фінансування та реалізації затверджуються Кабінетом Міністрів України";

8) у [статтю 26](#) включити частину четверту такого змісту:

"Потреба в забезпеченні осіб з інвалідністю допоміжними засобами реабілітації, медичними виробами визначається в рамках оцінювання повсякденного функціонування особи або відповідно до [Закону України "Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я"](#) та [Основ законодавства України про охорону здоров'я](#) на підставі медичних показань і протипоказань, а також соціальних критеріїв";

9) у тексті [Закону](#):

слова "життєдіяльність" у всіх відмінках замінити словами "повсякденне функціонування" у відповідному відмінку;

слова "обмеження життєдіяльності" у всіх відмінках і числах замінити словами "обмеження повсякденного функціонування" у відповідному відмінку і числі, крім назви Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я;

слова "обмеження повсякденного функціонування особи" у всіх відмінках замінити словами "обмеження повсякденного функціонування" у відповідному відмінку;

слова "компенсатори обмежень життєдіяльності особи" у всіх відмінках замінити словами "способи та засоби адаптації середовища" у відповідному відмінку;

слова "оцінювання повсякденного функціонування особи" у всіх відмінках замінити словами "оцінювання повсякденного функціонування" у відповідному відмінку".

22. У [Законі України "Про військовий обов'язок і військову службу"](#) (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 38, ст. 324 із наступними змінами):

1) у [частині дванадцятій](#) статті 26:

[абзац п'ятнадцятий](#) пункту 2 викласти в такій редакції:

"необхідність здійснення постійного догляду за хворою дружиною (чоловіком), дитиною, а також своїми батьками, які за висновком медико-соціальної експертної комісії, лікарсько-консультативної комісії закладу охорони здоров'я чи рішенням експертної команди з оцінювання повсякденного функціонування особи потребують постійного догляду, у разі відсутності інших осіб, які можуть здійснювати такий догляд";

абзаци [тринадцятий](#) і [чотирнадцятий](#) пункту 3 викласти в такій редакції:

"необхідність здійснювати постійний догляд за одним із своїх батьків чи батьків дружини (чоловіка), який є особою з інвалідністю I чи II групи, за умови відсутності інших членів сім'ї першого чи другого ступеня споріднення такої особи або якщо інші члени сім'ї першого чи другого ступеня споріднення самі потребують постійного догляду за висновком медико-соціальної експертної комісії чи лікарсько-консультативної комісії закладу охорони здоров'я, або рішенням експертної команди з оцінювання повсякденного функціонування особи;

необхідність здійснювати постійний догляд за членом сім'ї другого ступеня споріднення, який є особою з інвалідністю I або II групи, за умови відсутності інших членів сім'ї першого та другого ступенів споріднення такої особи або якщо інші члени сім'ї першого та другого ступенів споріднення самі потребують постійного догляду за висновком медико-соціальної експертної комісії чи лікарсько-консультативної комісії закладу охорони здоров'я, або рішенням експертної команди з оцінювання повсякденного функціонування особи";

2) у [частині сьомій](#) статті 38 слова "Медико-соціальні експертні комісії" замінити словами "Експертні команди з оцінювання повсякденного функціонування особи (до появи технічної можливості інформаційної взаємодії між відповідними інформаційно-комунікаційними системами)".

23. [Частину другу](#) статті 7 Закону України "Про захист персональних даних" (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., № 34, ст. 481 із наступними змінами) доповнити пунктом б² такого змісту:

"б²) здійснюється з метою:

проведення оцінювання повсякденного функціонування особи, перевірки обґрунтованості рішень експертних команд з оцінювання повсякденного функціонування особи та медико-соціальних експертних комісій, функціонування електронної системи щодо проведення оцінювання повсякденного функціонування особи, за умови що такі дані обробляються медичними працівниками, фахівцями з реабілітації закладів охорони здоров'я чи фізичними особами - підприємцями, які одержали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, та їх працівниками, на яких покладено обов'язки щодо забезпечення захисту персональних даних та поширюється дія законодавства про лікарську таємницю, працівниками центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, юридичної особи публічного права, що виконує функції Центру оцінювання функціонального стану особи, на яких покладено обов'язки щодо забезпечення захисту персональних даних;

обміну інформацією щодо результатів проведення оцінювання повсякденного функціонування особи, за умови що такі дані обробляються працівниками Пенсійного фонду України, Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю, територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері соціального захисту населення, на яких покладено обов'язки щодо забезпечення захисту персональних даних".

24. У [Законі України](#) "Про зайнятість населення" (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 24, ст. 243 із наступними змінами):

1) у [пункті 7](#) частини першої статті 30 слова "реабілітаційному плані, незалежно від встановлення їм інвалідності" замінити словами "плані працевлаштування";

2) у частині другій статті 32 слова "медико-соціальними експертними комісіями" виключити;

3) пункт 16 частини першої статті 45 викласти в такій редакції:

"16) з дня видачі документа, що підтверджує нездатність особи до трудової діяльності".

25. Пункт 15 частини четвертої статті 9 Закону України "Про адміністративні послуги" (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 32, ст. 409; 2023 р., № 15, ст. 50) викласти в такій редакції:

"15) документи, що підтверджують встановлення інвалідності".

26. В абзаці дев'ятому частини першої статті 4 Закону України "Про вищу освіту" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 37-38, ст. 2004) слова "що підтверджується висновками медико-соціальної експертної комісії, та в інших випадках" замінити словами "що підтверджується рекомендаціями у сфері зайнятості відповідно до законодавства та/або в інших випадках".

27. У Законі України "Про запобігання корупції" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 49, ст. 2056 із наступними змінами):

1) у підпункті "г" пункту 2 частини першої статті 3 та абзаці третьому частини п'ятої статті 45 слова "медико-соціальних експертних комісій" замінити словами "експертних команд з оцінювання повсякденного функціонування особи";

2) розділ XIII "Прикінцеві положення" доповнити пунктами 2¹⁷ і 2¹⁸ такого змісту:

"2¹⁷. Установити, що голови та члени медико-соціальних експертних комісій, особи, які припинили діяльність, пов'язану з виконанням повноважень голови або члена медико-соціальної експертної комісії, подають декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, відповідно до статті 45 цього Закону.

Щодо такої декларації можуть бути здійснені заходи фінансового контролю, передбачені розділом VII цього Закону, протягом трьох років з моменту її подання до Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

2¹⁸. Установити, що розпочаті заходи фінансового контролю, передбачені розділом VII цього Закону, стосовно голів та членів медико-соціальних експертних комісій продовжуються до моменту їх завершення у порядку, визначеному законодавством".

28. У Законі України "Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення" (Відомості Верховної Ради України, 2018 р., № 5, ст. 31 із наступними змінами):

1) частину другу статті 3 після слів "медико-соціальної експертизи" доповнити словом "дітям";

2) частину першу статті 4 доповнити пунктом 8 такого змісту:

"8) послуги з проведення оцінювання повсякденного функціонування особи".

29. У Законі України "Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я" (Відомості Верховної Ради України, 2021 р., № 8, ст. 59 із наступними змінами):

1) пункт 4 частини четвертої статті 9 виключити;

2) частину четверту статті 23 викласти в такій редакції:

"4. У разі виявлення мультидисциплінарною реабілітаційною командою ознак, що відповідають критеріям направлення на оцінювання повсякденного функціонування особи,

лікар, який очолює мультидисциплінарну реабілітаційну команду, формує направлення на оцінювання повсякденного функціонування особи";

3) у тексті [Закону](#):

слова "обмеження життєдіяльності" у всіх відмінках і числах замінити словами "обмеження повсякденного функціонування" у відповідному відмінку і числі, крім назви Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я;

слова "обмеження повсякденного функціонування/життєдіяльності" у всіх відмінках замінити словами "обмеження повсякденного функціонування" у відповідному відмінку.

30. [Статтю 8](#) Закону України "Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей" (Відомості Верховної Ради України, 2023 р., № 14, ст. 32) доповнити частиною третьою такого змісту:

"3. У разі встановлення інвалідності особі, стосовно якої встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, за результатами проведення оцінювання повсякденного функціонування особи за наявності відповідних підстав як причина інвалідності може зазначатися позбавлення особи особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України".

31. У [Законі України](#) "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування" (Відомості Верховної Ради України, 2023 р., № 25, ст. 92 із наступними змінами):

1) в [абзаці першому](#) частини другої статті 15 слова "встановлення медико-соціальною експертною комісією (далі - МСЕК) інвалідності (встановлення іншої групи, підтвердження раніше встановленої групи інвалідності)" замінити словами "встановлення інвалідності (встановлення іншої групи, підтвердження раніше встановленої групи інвалідності) відповідно до законодавства";

2) у [частині другій](#) статті 16 слова "чи МСЕК" замінити словами "або для проведення оцінювання повсякденного функціонування особи";

3) [статтю 32](#) викласти в такій редакції:

"Стаття 32. Визначення ступеня втрати працездатності потерпілим

1. Ступінь втрати працездатності потерпілим визначається експертною командою з оцінювання повсякденного функціонування особи під час проведення такого оцінювання.

2. Ступінь втрати працездатності потерпілим визначається у відсотках втрати працездатності, яку мав потерпілий до ушкодження здоров'я, з урахуванням (за наявності) результатів заключного реабілітаційного обстеження в рамках отримання реабілітаційної допомоги відповідно до [Закону України](#) "Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я".

3. Позачергове оцінювання повсякденного функціонування особи проводиться за заявою потерпілого. У випадках, визначених законом, проводиться перевірка обґрунтованості рішень, прийнятих під час оцінювання повсякденного функціонування особи";

4) [частини другу - четверту](#) статті 33 після слова "МСЕК" доповнити словами "або експертною командою з оцінювання повсякденного функціонування особи";

5) у [статті 36](#):

в абзаці першому частини другої та другому реченні абзацу першого частини десятої слово "МСЕК" замінити словами "відповідно до законодавства";

абзац другий частини другої викласти в такій редакції:

"У разі якщо за результатами оцінювання функціонування особи потерпілому встановлюється вищий ступінь стійкої втрати професійної працездатності з урахуванням іншої професійної хвороби або іншого каліцтва, пов'язаного з виконанням трудових обов'язків, такому потерпілому здійснюється одноразова страхова виплата, розмір якої визначається відповідно до відсотка, на який збільшено ступінь втрати працездатності порівняно з попереднім результатом медико-соціальної експертизи або оцінювання повсякденного функціонування особи, виходячи з розрахунку семи мінімальних заробітних плат, встановлених законом на день настання права потерпілого на страхову виплату";

абзац п'ятий частини третьої викласти в такій редакції:

"Надання інших видів послуг та їх фінансування здійснюються за результатами оцінювання повсякденного функціонування особи та визначення потреб особи у соціальних послугах відповідно до законодавства";

б) частини [другу](#) і [шосту](#) статті 41 викласти в такій редакції:

"2. Одноразова допомога виплачується потерпілому в місячний строк з дня визначення стійкої втрати професійної працездатності за результатами розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, а в разі смерті потерпілого - у місячний строк з дня його смерті особам, які мають на це право";

"6. Страхові виплати здійснюються протягом строку, встановленого медико-соціальною експертною комісією або експертною командою з оцінювання повсякденного функціонування особи для повнолітнього потерпілого та ЛКК для неповнолітнього потерпілого.

Строк здійснення страхових виплат продовжується з дня їх припинення і до часу, встановленого під час наступного оцінювання для повнолітнього потерпілого та огляду ЛКК для неповнолітнього потерпілого, незалежно від часу звернення потерпілого або заінтересованих осіб до уповноваженого органу управління. При цьому сума страхових виплат за минулий час виплачується, за умови підтвердження втрати працездатності та причинного зв'язку між настанням непрацездатності та ушкодженням здоров'я".

32. У [пункті 4](#) частини третьої статті 33 Закону України "Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів" (Відомості Верховної Ради України, 2024 р., №№ 37, 38, ст. 238) слова "медико-соціальною експертною комісією" замінити словами "експертною командою з оцінювання повсякденного функціонування особи".

II. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, та вводить в дію з 1 січня 2025 року, крім:

абзаців [третього](#), [п'ятого](#), [восьмого](#), [дев'ятого](#), [одинадцятого](#), [чотирнадцятого](#), [сімнадцятого](#) підпункту 1 пункту 7 розділу I цього Закону, які вводяться в дію одночасно з введенням у дію цього Закону та втрачають чинність одночасно з введенням у дію абзаців [десятого](#), [дванадцятого](#), [тринадцятого](#), [п'ятнадцятого](#), [шістнадцятого](#), [вісімнадцятого](#), [дев'ятнадцятого](#) підпункту 1 пункту 7 розділу I цього Закону;

абзаців [десятого](#), [дванадцятого](#), [тринадцятого](#), [п'ятнадцятого](#), [шістнадцятого](#), [вісімнадцятого](#), [дев'ятнадцятого](#) підпункту 1, [підпункту 10](#) пункту 7 розділу I цього Закону, які вводяться в дію з 1 січня 2026 року;

абзацу четвертого підпункту 1, підпункту 9 пункту 21 розділу I цього Закону, які вводяться в дію з 1 січня 2026 року;

підпункту 3 пункту 29 розділу I цього Закону, який вводиться в дію з 1 січня 2026 року;

абзаців дванадцятого і шістдесят сьомого підпункту 8 пункту 7 розділу I цього Закону, які вводяться в дію з 1 липня 2025 року;

підпунктів 5-7 пункту 15 в частині передачі функції щодо призначення державної соціальної допомоги від місцевої державної адміністрації до територіального органу Пенсійного фонду України, які вводяться в дію з 1 липня 2025 року;

абзацу сорок другого підпункту 8 пункту 7 розділу I цього Закону, який вводиться в дію з 1 серпня 2025 року;

абзацу сотого підпункту 8 пункту 7 розділу I цього Закону, який набирає чинності через шість місяців з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року [№ 64/2022](#), затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року [№ 2102-IX](#);

підпункту 2 пункту 19 розділу I цього Закону, який вводиться в дію з 1 липня 2025 року.

2. Установити, що:

особам, яким встановлено інвалідність органами медико-соціальної експертизи, гарантується збереження статусу та соціальної захищеності в повному обсязі, передбаченому законодавством України для осіб з інвалідністю, на встановлений строк інвалідності;

документами, що підтверджують інвалідність повнолітнім особам, є:

видані до 31 грудня 2024 року органами медико-соціальної експертизи виписки/довідки до акта огляду медико-соціальною експертною комісією за формами, затвердженими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я;

витяг з рішення експертної команди з оцінювання повсякденного функціонування особи щодо встановлення інвалідності за формою, затвердженою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я;

рішення, прийняті медико-соціальними експертними комісіями, документи, видані на підставі таких рішень, є законними і чинними, прирівнюються до рішень експертних команд з оцінювання повсякденного функціонування особи, документів, виданих на підставі таких рішень експертних команд (у тому числі витягів з рішень), та продовжують бути підставами для оформлення або продовження надання особам з інвалідністю прав, статусів, пільг, пенсій, допомог, компенсацій, надбавок, інших соціальних гарантій тощо, у тому числі для цілей, визначених законами України "[Про військовий обов'язок та військову службу](#)" та "[Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію](#)", на весь термін дії довідки до акта огляду медико-соціальною експертною комісією до проведення планового оцінювання повсякденного функціонування особи експертними командами з оцінювання повсякденного функціонування;

особи, інвалідність яким встановлена без зазначення строку проведення повторного огляду, проходять оцінювання повсякденного функціонування особи за власним бажанням (за зверненням опікуна - у разі позбавлення особи з інвалідністю дієздатності);

особам з інвалідністю, повторний огляд яких був призначений з 1 січня 2025 року, але які не змогли його своєчасно пройти, строк інвалідності продовжується до дати прийняття рішення за результатами проведення оцінювання повсякденного функціонування особи, але не довше ніж до 1 липня 2025 року.

У разі якщо особі інвалідність (із зазначенням строку повторного огляду) була встановлена до введення в дію цього Закону і строк повторного огляду припав на період воєнного стану на території України, але така особа відповідно до умов, встановлених Кабінетом Міністрів України, не проходила такий повторний огляд у медико-соціальних експертних комісіях:

чоловіки віком від 25 до 60 років, яким була встановлена друга або третя група інвалідності із зазначенням строку повторного огляду, зобов'язані у період з 1 квітня 2025 року до 1 листопада 2025 року пройти оцінювання повсякденного функціонування особи відповідно до цього Закону та [Порядку проведення оцінювання повсякденного функціонування особи](#), затвердженого Кабінетом Міністрів України;

інші особи, крім осіб, яких неможливо направити на проведення оцінювання повсякденного функціонування особи, проходять оцінювання повсякденного функціонування особи до 1 квітня 2026 року.

На період дії воєнного стану, надзвичайного стану в Україні перелік причин неможливості проходження повторного огляду або оцінювання повсякденного функціонування особи визначається Кабінетом Міністрів України.

Для осіб, направлення яких на проведення повторного огляду або оцінювання повсякденного функціонування є неможливим відповідно до підстав, визначених Кабінетом Міністрів України, оцінювання повсякденного функціонування особи переноситься на строк після припинення або скасування воєнного стану, але не пізніше шести місяців після його припинення або скасування. При цьому інвалідність та ступінь втрати професійної працездатності (у відсотках) для таких осіб продовжуються до останнього числа шостого місяця після припинення або скасування воєнного стану, якщо раніше не буде проведено оцінювання повсякденного функціонування особи.

Датою початку функціонування електронної системи щодо оцінювання повсякденного функціонування особи та її складової - Реєстру осіб, направлених на оцінювання повсякденного функціонування, є дата оприлюднення відповідного повідомлення про це на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, яке здійснюється після впровадження відповідного програмного забезпечення та забезпечення технічної можливості щодо його функціонування.

3. Установити, що повноваження, права і обов'язки медико-соціальних експертних комісій щодо проведення медико-соціальної експертизи, а також повноваження, права і обов'язки Центральної медико-соціальної експертної комісії Міністерства охорони здоров'я України припиняються 31 грудня 2024 року.

З моменту припинення повноважень, прав і обов'язків медико-соціальних експертних комісій щодо проведення медико-соціальної експертизи розгляд направлень на медико-соціальні експертні комісії, що не завершений до моменту припинення повноважень, прав і обов'язків медико-соціальних експертних комісій, припиняється зазначеними комісіями; розгляд зазначених направлень здійснюється експертними командами з оцінювання повсякденного функціонування особи відповідно до цього Закону та [Порядку проведення оцінювання повсякденного функціонування особи](#), затвердженого Кабінетом Міністрів України.

4. Центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державних фінансових гарантій медичного обслуговування населення, з метою забезпечення функціонування експертних команд з оцінювання повсякденного функціонування особи здійснити передачу з електронної системи охорони здоров'я відомостей, зокрема які містять персональні дані про зареєстрованих медичних спеціалістів та медичних працівників, до електронної системи щодо оцінювання повсякденного функціонування особи засобами системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів із застосуванням засобів технічного та криптографічного захисту інформації відповідно до [Закону України](#) "Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах".

5. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері соціальної політики, загальнообов'язкового державного соціального та пенсійного страхування, соціального захисту населення, з метою та в обсязі, необхідних для забезпечення допоміжними засобами реабілітації, отримує інформацію з електронної системи щодо оцінювання повсякденного функціонування особи про потребу особи в таких допоміжних засобах реабілітації до впровадження інформаційного обміну щодо призначення допоміжних засобів реабілітації між електронною системою охорони здоров'я та Єдиною інформаційною системою соціальної сфери.

6. Кабінету Міністрів України:

з дня набрання чинності цим Законом забезпечити створення експертних команд з оцінювання повсякденного функціонування особи у закладах охорони здоров'я;

протягом трьох місяців з дня опублікування цього Закону:

прийняти нормативно-правові акти, необхідні для реалізації цього Закону, та привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом, а також прийняття актів, необхідних для реалізації цього Закону;

до 1 липня 2025 року забезпечити подання до Верховної Ради України законопроекту, який:

запроваджує не пізніше ніж з 1 липня 2026 року механізм оцінювання функціонування особи з урахуванням біопсихосоціальної моделі у сфері охорони здоров'я, соціальній, освітній сферах, сфері зайнятості, сфері фізичної культури та спорту та, за потреби, в інших сферах життєдіяльності особи, фіксацію результатів такого оцінювання, що відображають потреби особи, із використанням Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, не скасовуючи статуси "особа з інвалідністю" або "дитина з інвалідністю";

визначає центральні органи виконавчої влади та суб'єктів, до компетенції яких передаються від закладів охорони здоров'я та зі сфери управління охорони здоров'я функції із встановлення інвалідності повнолітнім особам і дітям;

визначає порядок обміну інформацією про оцінювання функціонування особи між різними сферами;

до 1 липня 2026 року разом із впровадженням оцінювання функціонування особи в різних сферах забезпечити передачу від закладів охорони здоров'я та з управління сфери охорони здоров'я функцій із встановлення інвалідності повнолітнім особам і дітям до визначених центральних органів виконавчої влади та суб'єктів.

7. Обласним, Київській міській державним адміністраціям (військовим адміністраціям) до 10 січня 2025 року забезпечити передачу медико-соціальними експертними комісіями (обласними, центральними міськими, міськими, міжрайонними, районними) визначеним для кожної з них закладам охорони здоров'я всіх наявних у них медико-експертних справ, за якими розгляд медико-соціальними експертними комісіями був проведений до 31 грудня 2024 року.

Зазначені направлення лікарсько-консультативних комісій для проведення медико-соціальної експертизи з доданими документами передаються закладам охорони здоров'я, визначеним для кожної медико-соціальної експертної комісії відповідно до переліку закладів охорони здоров'я, в яких організовується проведення оцінювання повсякденного функціонування особи, затвердженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я (щодо закладів державної власності), розпорядженням голови (начальника) обласної, Київської міської державної адміністрації (військової адміністрації) за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я (щодо закладів комунальної власності).